

ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ СХЕМИ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ЗАБРУДНЕННЯМ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ В МІСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ГРОМАДСЬКОЇ МЕРЕЖІ СТАНЦІЙ МОНІТОРИНГУ

БАХАРЄВ В. С., ПЕРЕКРЕСТ А. Л., КОРЦОВА О. Л., МІХЄЄВА П. Д.
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
v.s.baharev@gmail.com

У 2018 році за результатами наукових досліджень було розроблено та впроваджено «Порядок здійснення оперативного контролю за забрудненням атмосферного повітря у м. Кременчуці» [1]. Даний порядок передбачав такий алгоритм дій:

1. Черговий спеціаліст відділу оперативного контролю за станом в місті в разі надходження звернень щодо забруднення атмосферного повітря в кількості більше десяти з одного мікрорайону за годину в позаробочий час повідомляє про це начальнику відділу екологічної безпеки, завідувачу Кременчуцьким МВПЛД ДУ «Полтавський обласний лабораторний центр МОЗ України» (Лабораторний центр) та директору КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» (КП НДЦ).

2. Начальник відділу екологічної безпеки приймає рішення про позаплановий виїзд пересувної муніципальної екологічної лабораторії (ПМЕЛ) КП НДЦ за участю спеціаліста Лабораторного центру, визначає місце проведення вимірювання вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

3. Спеціалісти ПМЕЛ та Лабораторного центру виконують вимірювання вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та надають протоколи з результатами вимірювання у відділ екологічної безпеки.

4. Метеорологічною інформацією в позаробочий час забезпечує відділ оперативного контролю за станом в місті. Транспорт – пересувною муніципальною екологічною лабораторією – забезпечує КП НДЦ. Приладами для визначення наявності в атмосферному повітрі загальнопоширених та специфічних забруднюючих речовин та фахівцями забезпечують керівництво Лабораторного центру та КП НДЦ.

5. Кременчуцьке міськрайонне управління ГУ Держпродспоживслужби у Полтавській області в разі виявлення перевищень максимально разових гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин вживає заходи в межах своїх повноважень.

6. Відділ екологічної безпеки, у разі виявлення перевищень максимально разових гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин на межі санітарно-захисних зон підприємств, передає зазначену інформацію першому заступнику міського голови для звернення у відповідні контролюючі органи з метою подальшого реагування.

Функціональну схему взаємодії суб'єктів системи оперативного контролю представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Функціональна схема взаємодії органів і служб при здійсненні оперативного контролю за забрудненням атмосферного повітря

Відправною точкою зазначеної функціональної схеми є звернення громадян. У місті, починаючи з 2016 року працює система звернень громадян на короткий номер 1563. У 2017 році перелік проблематики звернень було розширено тематикою екологічного спрямування. Це дозволило представникам влади оперативно реагувати на зміни у стані довкілля міста. Інструментом реагування є ПМЕЛ.

У 2022 році в місті запрацювала мережа індикативних станцій громадського моніторингу якості атмосферного повітря. Мережу було створено на базі Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (далі – КрНУ) (рис. 2).

Доволі незвичний підхід до формування мережі станцій громадського моніторингу атмосферного повітря, а саме – зосередженість майже усіх станцій у одного незалежного оператора з доступом до кабінету дослідника із можливістю акумулювати та обробляти дані вимірювань – дозволяють підвищити функціонал використання даних станцій.

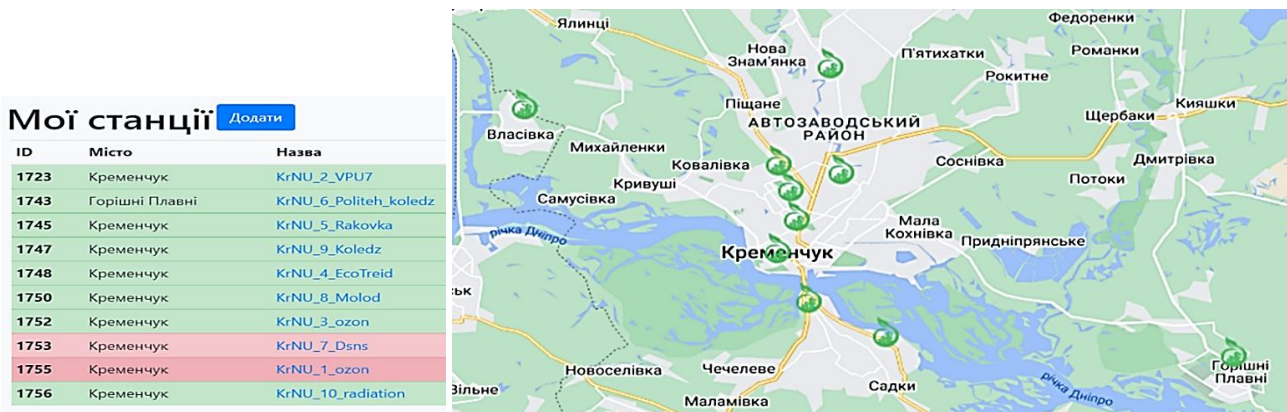

Рисунок 2 – Ситуаційна карта-схема розташування станцій мережі громадського моніторингу КрНУ

Отже, було запропоновано розширити перелік вихідних умов для здійснення епізодичного та оперативного контролю за станом атмосферного повітря в місті з використанням ПМЕЛ. Так вихідною умовою здійснення оперативного моніторингу можуть бути результати вимірювань станціями громадського моніторингу з урахуванням вимог діючих нормативних документів [2]. Наприклад, станція громадської мережі моніторингу фіксує протягом трьох послідовних годин концентрацію NO_2 у значеннях більших, ніж небезпечних поріг. Інформаційно-аналітична система муніципального моніторингу формує сповіщення у відділ оперативного контролю та зніщуються відповідні дії за схемою (рис. 1). Таке рішення дозволить підтверджувати дані індикативних станцій за допомогою повіреного обладнання муніципальної лабораторії, а отже – збільшить можливості з виявлення реальних забруднювачів атмосферного повітря міста.

Література

1. Порядки здійснення оперативного контролю за забрудненням атмосферного повітря та реагування в період НМУ у м. Кременчуці. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://kremen.gov.ua/index.php?view=single-str&dep-id=18&page_id=63. (дата звернення: 25.10.2022).
2. Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря. Постанова КМУ № 827 від 14.08.2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-2019-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 25.10.2022).